

Eierskapsmelding

Ullensaker kommune

Ullensaker kommune

Vedtatt i kommunestyret sak 73/22

21.06.2022

Innhold

Del I.....	4
1 Innledning og formål.....	4
2 Eierpolitikk.....	5
2.1 Innledning	5
2.2 Overordnede prinsipper for eierstyring av de interkommunale selskapene i Gardermoregionen.....	5
2.3 Politisk eierstyring	6
2.3.1 Kommunestyret.....	6
2.3.2 Hovedutvalg	6
2.3.2 Ordfører	7
2.3.3 Folkevalgte.....	7
2.3.4 Eierrepresentanter	7
2.3.5 Kontrollutvalget	8
2.4 Administrativ eierstyring	8
2.4.1 Kommunedirektøren.....	8
2.4.2 Eierstyringssekretariatet	9
2.5 Etablering og valg av selskapsform	11
2.5.1 Selskapsspesifikke eierstrategier	12
2.5.2 Eiermøter	13
2.6 Åpenhet.....	13
2.7 Samfunnsansvar	14
2.8 Resultatkrav og kapitalstruktur	14
2.9 Selskapsstyrer.....	15
2.9.1 Valgkomite og valg av styrer	15
2.9.2 Styrets rolle og oppgaver	15
2.9.3 Godtgjørelse til styret	16
2.10 Internkontroll	16
2.11 Evaluering av kommunale eierskap.....	16
3 Samarbeidsformer.....	17
3.1 Innledning	17
3.2 Interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefelleskap	18
3.3 Interkommunale selskaper (IKS)	18
3.4 Samvirkeforetak	18
3.5 Aksjeselskap	19
3.6 Stiftelse	19

Del II Spesielle bestemmelser for Ullensaker kommune	20
4 Spesielle eierstyringsbestemmelser for Ullensaker kommune	20
4.1 Ranghøyde ved motstrid	20
4.2 Organisering av eierforvaltningen i Ullensaker kommune	20
4.2.1 Hovedutvalgenes rolle – Fordeling av ansvar	20
4.2.2 Eierrepresentanter	20
4.2.3 Eierrepresentantenes mandat	21
4.2.4 Etablering og valg av selskapsform	21
4.2.5 Prinsipp om samsvar mellom ansvar og innflytelse	21
4.2.6 Fortløpende vurdering av nytten ved selskapsdeltakelse	21
4.2.7 Styreforsikring	22
4.3 Eierstyring av kommunale foretak	22
4.3.1 Rettslig stilling og lovgivning.....	22
4.3.2 Selskapsformens egnethet.....	22
4.3.3 Styrende organ.....	22
4.3.4 Arbeidsgiveransvaret.....	23
4.3.5 Kommunens økonomiske ansvar og risiko	23
4.3.6 Styring, tilsyn og kontroll	23
4.4 Eierstyring av aksjeselskap hvor Ullensaker er eneeier.....	24
4.4.1 Rettslig stilling og lovgivning.....	24
4.4.2 Selskapsformens egnethet.....	24
4.4.3 Styrende organ.....	24
4.4.4 Arbeidsgiveransvaret.....	24
4.4.5 Kommunens økonomiske ansvar og risiko	24
4.4.6 Styring, tilsyn og kontroll	24
Del III Oversikt over selskap og samarbeid Ullensaker deltar i	26
5 Selskap og samarbeid som er egne rettssubjekt	26
6 Kommunalt foretak	36
7 Samarbeid som ikke er egne rettssubjekt.....	37

Del I

1 Innledning og formål

Denne Eiermeldingen skal bidra til målrettet, forutsigbar og langsiktig Eierstyring for kommunene i Gardermoregionen.

Eiermeldingen er delt i tre deler. Den første delen skal gi kommunene i Gardermoregionen en felles forståelse for styring av de interkommunale selskapene. Den andre delen av Eiermeldingen er lokal og skal sikre styring av selskaper i Ullensaker kommune. I den tredje delen gis en oversikt over de selskap og samarbeid Ullensaker kommune deltar i.

Eiermeldingen skal videre gi de seks samarbeidende kommunene en oversikt over eksisterende interkommunale samarbeid med formål, andeler og styringsformer. Dette sikrer blant annet alle deltagende kommuner felles informasjonsgrunnlag og samarbeidet på felles premisser.

Eiermeldingen trekker opp kommunenes Eierpolitikk overfor selskapene og gir føringer for hvordan selskapene skal styres og kontakten mellom Eier og selskap skal være.

Eiermeldingen er et styringsverktøy for både folkevalgte og administrasjonen.

Eiermeldingen skal:

- sikre helhetlig politisk styring av kommunenes Eierinteresser
- fremme åpenhet om kommunenes Eierskap
- bidra til aktiv Eierstyring av kommunalt eide selskaper
- bidra til samfunnsansvarlig Eierskap
- bidra til klargjøring av roller og ansvar
- bidra til strategisk, målrettet og forutsigbar Eierutøvelse til beste for kommunenes innbyggere, kommunene selv og kommunenes selskaper
- legge grunnlag for utvikling av selskapene i tråd med Eiernes interesser
- gi en oversikt over og vurdering av kommunenes ulike selskaper og selskapsformer

Kommunestyret har det overordnede ansvaret selv om deler av kommunens virksomhet er lagt til et selskap. Kommunenes folkevalgte skal utøve Eierstyring innenfor de juridiske rammer som regulerer de ulike selskapsmodellene for både interkommunalt samarbeid og Eierstyring av lokale selskaper i den enkelte kommune. Eiermeldingen gir derfor også oversikt over de ulike organisasjonsformene med tilhørende regelverk, og hvilke styringsmuligheter og ansvarsforhold som følger av disse.

Del I inneholder faglig informasjon om Eierstyring som anses relevant og likelydende for alle de seks kommunene samt felles Eierpolitikk og rutiner for interkommunalt samarbeid. Del II legger til rette for lokal tilpasning med egne vedlegg for lokale Eierskap, Eierpolitikk og rutiner. I del III gis en oversikt over de selskap og samarbeid Ullensaker kommune deltar i.

2 Eierpolitikk

2.1 Innledning

Ved å legge kommunal virksomhet ut i selskaper har ikke kommunestyret lenger direkte styring og kontroll overfor virksomheten. Eierstyringen utøves gjennom eierorganene (representantskap/generalforsamling). Selskapsorganisering og fristilling innebærer at styring må skje innenfor de rammer som følger av blant annet selskapslovgivningen (lov om interkommunale selskap/aksjeloven).

Den politiske eieroppfølgingen ligger hos kommunestyret som kommunens øverste myndighet. Det er et viktig verktøy å etablere mål og forventninger til selskapene og prinsipper for eierstyring gjennom eierstrategiske dokumenter. For å kompensere for ulemper med redusert direkte styring. Den overordnede styringen uttrykkes i eierpolitikken. I tillegg etableres eierstrategier for det enkelte selskap. Til sammen utgjør dette rammer som er førende for selskapenes arbeid. I oppfølgingsarbeidet mot selskapet vektlegges kontroll med drift innenfor formål, av mål- og forventningsoppnåelse, økonomioppfølging og styreevalueringer.

2.2 Overordnede prinsipper for eierstyring av de interkommunale selskapene i Gardermoregionen

De overordnede prinsipper for eierstyring er et sentralt element i kommunenes felles eierpolitikk. Det legges opp til at prinsippene skal revideres en gang i valgperioden. Prinsippene innebærer blant annet en klargjøring av roller og tydeliggjør hvordan kommunene agerer som eier. Prinsippene kommer i tillegg til gjeldende lovgivning på området og eventuelle bestemmelser om eierstyring fastsatt for det enkelte selskap i vedtekter, aksjonæravtale og eierstrategier.

1. Eierne skal utarbeide klare mål for selskapene gjennom selskapsvise eierstrategier. Styret har ansvar for måloppnåelse. Kommunenes eierskap skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling.
2. Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets kortsiktige og langsiktige behov.
3. Eierne fremmer sine interesser og utøver sin myndighet overfor selskapene gjennom eierorganene.
4. Det skal være åpenhet knyttet til kommunenes eierskap og til selskapenes virksomhet basert på prinsippet om meroffentlighet, samt legge til rette for dialogprosesser foran møter i representantskap, generalforsamling mv.
5. Representantskapet/generalforsamlingen skal nedsette en valgkomite som fremmer begrunnet forslag til representantskapet/generalforsamlingen. Dette gjelder for styreutnevnelser i aksjeselskap og interkommunale selskap. Habilitetsreglene skal ivaretas.
6. Styret skal være uavhengig og ha relevant kompetanse, kapasitet og faglig bredde ut fra selskapets egenart og formål med eierskapet.
7. Styrets godtgjøring skal være på moderat nivå, men fremme verdiskapningen i selskapene og fremstå som rimelig ut ifra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet.

8. Lønnsnivået og utviklingen i de interkommunale selskapene skal være i samsvar med praksis i eierkommunene.
9. Styret skal påse at selskapet har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring i forhold til selskapets karakter.
10. Normer og verdier skal være i tråd med kommunenes etiske retningslinjer.

2.3 Politisk eierstyring

2.3.1 Kommunestyret

Kommunestyret er kommunens øverste myndighet med overordnet ansvar for kommunens samlede virksomhet, og har av den grunn en sentral rolle i eieroppfølging. Kommuneloven og relevante særlover angir kommunestyrets ansvar og myndighet:

- Kommunestyret behandler foretakets årsbudsjett og årsberetning/-regnskap.
- Kommunestyret fatter vedtak om deltakelse, avvikling, uttreden, opptak av nye deltakere samt selskapsavtalen i et interkommunalt selskap (IKS)¹.
- Kommunestyret er beslutningsorgan ved etablering av aksjeselskap (AS), i den forbindelse kjøp og salg av aksjer. Kommunestyret fatter vedtak om deltakelse i interkommunalt samarbeid², vertskommunesamarbeid³ og andre juridiske enheter.
- Kommunestyret oppnevner kommunens representanter i selskapenes eierorgan.

Kommunestyret fastsetter kommunens eierpolitikk, i den forbindelse overordnede prinsipper og retningslinjer for kommunens eierstyring samt eierstrategier for det enkelte selskap. Kommunestyret angir dermed også rammene for den operative eieroppfølgingen som utøves av kommunens representanter i eierorganene. Kommunestyret behandler kommunens eierberetning som omhandler utviklingstrekk og resultater for kommunens samlede eierportefølje. Kommunestyret vil i tillegg behandle saker som ifølge lovgivningen, vedtekter, selskapsavtaler og aksjonæravtaler skal behandles av kommunestyret.

2.2.2 Hovedutvalg

Hovedutvalgene er delegert myndighet til å utøve løpende eierstyring, herunder:

- Beslutte og gi instruks på bakgrunn av kommunedirektørens saksframlegg i forkant av representantskapsmøter i selskapene.
- Innstille til kommunestyret i saker som omhandler kommunens eierskap.
- Påse at selskapene opererer innenfor eierpolitikken og eierstrategiene.

Den nærmere organiseringen og fordelingen av selskap og samarbeid på hovedutvalgene, er nærmere beskrevet i denne meldingens del II.

Bestemmelser om frist på 6 uker i forkant av møter for å sende kommunene innkalling og saksdokumenter bør tas inn i vedtektene og selskapsavtalen, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle saker.

¹ Jf. lov om interkommunale selskap §§ 4 og 32

² Jf. Kommuneloven § 17-1

³ Jf. Kommuneloven kap. 20

Hovedutvalgene bør ivareta dialogen mellom kommunen og selskapene gjennom rapportering fra kontaktmøter med eierrepresentantene. Rapporteringen/møtene kan gjennomføres etter egen plan der målet bør være at alle selskapene behandles minst en gang i året. Eierrepresentantene skal informere om resultater, rammevilkår, framtidutsikter med videre. Kontaktmøtene skal videre benyttes til å avklare målforståelse og evaluere partenes oppfølging av eierstrategier.

For å styrke det kommunale eierskapet anbefales det at formannskap/hovedutvalgsmedlemmer får tid til kompetanseutvikling for eksempel ved eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden.

2.3.2 Ordfører

Ordfører har ingen formell, lovpålagt rolle når det gjelder kommunens eierskap. Det betyr at ordfører ikke har noen annen funksjon overfor kommunens eierinteresser enn de øvrige folkevalgte, med mindre ordfører gis myndighet av kommunestyret. Som folkevalgt skal ordfører sette seg inn i saker som vedrører kommunens eierforhold og eierstyring. Deltar ordfører som kommunens representant på generalforsamling/ representantskap, er det som representant for kommunestyrets flertall

2.3.3 Folkevalgte

Den enkelte folkevalgte har som medlem av kommunestyret en eierrolle. Folkevalgte skal sette seg inn i saker som vedrører kommunens eierforhold og eierstyring.

Sitter et folkevalgt medlem i styret i et av kommunes selskaper skal den folkevalgte i vervet ivareta selskapets interesser innenfor de rammer eierne setter. Et styreverv er ikke et politisk verv som folkevalgt. Takker man ja til et styreverv, har man ansvar for å sette seg inn i hva styrevervet innebærer i forhold til rollen som folkevalgt, samt hvilket lovverk som gjelder for virksomheten og styrevervet. Et styreverv kan også innebære et personlig ansvar. Den enkelte folkevalgte har ingen eierrolle som privatperson.

2.3.4 Eierrepresentanter

Kommunestyret oppnevner kommunens representanter i selskapenes eierorgan.

Styremedlemmer vil som regel oppnevnes formelt av eierorganet. Kommunestyret kan fremme navneforslag på styremedlemmer for valgkomité eller eierorgan. Kommunen skal fremme sine eierinteresser gjennom representantskapsmøte (IKS) og generalforsamling (AS). Den politiske debatt og vedtak om hvordan kommunen som eier skal forholde seg til selskapene skjer i kommunestyre/ formannskap/hovedutvalg.

Representantskapet er eierorganet i et interkommunalt selskap. Representantskapet har større myndighet i den daglige drift enn generalforsamlingen i et AS. Representantskapets medlemmer er personlig valgt/oppnevnt og kan bli holdt ansvarlige på samme måte som styrets medlemmer.⁴

⁴ Jf. IKS-loven § 38

Eierrepresentantene skal i representantskapsmøte/generalforsamling ivareta kommunenes eierinteresser;

- Eierrepresentantene bør utøve sin virksomhet innenfor rammer i eiermeldingen og andre føringer vedtatt av kommunestyret/formannskap/hovedutvalg i den enkelte kommune.
- Kommunens eierrepresentant(er) bør stemme i henhold til kommunestyres/formanskaps/hovedutvalgs vedtak.
- Eierrepresentantene har selvstendig ansvar for å innhente informasjon og avklare kommunens mål og strategier knyttet til selskapets virksomhet.

Kommunen følger opp sine eierinteresser gjennom rapportering fra eierrepresentantene.

2.3.5 Kontrollutvalget

Kommunestyret har både et tilsyns- og kontrollansvar for kommunens virksomhet.

Kontrollutvalget har det løpende tilsynet på vegne av kommunestyret og skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper og gjennomføre selskapskontroll av kommunalt eide selskaper⁵.

Selskapskontroll er en kontroll av kommunens utøvelse av eierskapet (eierskapskontroll) og selskapets oppfølging av kommunestyrets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Kontrollutvalget lager plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen vedtas av kommunestyret. Kontrollutvalget velger selv hvem som skal utføre selskapskontroller på utvalgets vegne⁶.

En klart definert eierpolitikk vil gjøre det lettere å vurdere om eierrepresentantene utøver eierstyring i tråd med kommunestyrets vedtak og hvorvidt selskapene følger opp styringssignaler fra eier. Eierpolitikken understøtter selskapskontrollene. Selskapskontrollene bidra til å sikre at eierpolitikken implementeres i styringen og driften av selskapene.

2.4 Administrativ eierstyring

2.4.1 Kommunedirektøren

Kommunedirektøren skal legge til rette for den politiske eierstyringen av selskapene.

- Kommunedirektøren har ansvar for å forberede eiersaker som skal til politisk behandling.
- Kommunedirektøren skal bistå kommunens representanter i å utøve eierstyring på vegne av kommunen og slik sikre at beslutninger fra eier blir fattet i generalforsamling/ representantskap.
- Kommunedirektøren skal legge til rette for nødvendig kontakt og dialog mellom selskap og eier utenom generalforsamling/representantskap, i den forbindelse

⁵ Jf. kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav a til d

⁶ Jf. Koml. kap 24

forberede og delta på eiermøter samt sørge for informasjonsflyt mellom eier, styre og administrasjon.

- For at kommunedirektøren skal kunne utarbeide forsvarlig opplyste saksframlegg, skal selskapene utøve meroffentlighet overfor deltakerkommunenes kommunedirektører. Unntatt fra dette er taushetsbelagte opplysninger og dokumenter knyttet til utøvelse av kontrollvirksomhet overfor kommunedirektøren, typisk enkelte dokumenter utarbeidet av revisjonsselskapet.
- Kommunedirektøren skal bidra til å videreutvikle eierpolitikken gjennom å legge frem et forslag til revidert eiermelding i hver valgperiode.
- Kommunedirektøren skal foreta en årlig rapportering på selskapenes resultater og utvikling gjennom eierberetningen av kommunens eierportefølje.
- Faktaopplysninger om det enkelte selskap skal oppdateres fortløpende.
- Kommunedirektøren skal gjennomføre folkevalgtopplæring knyttet til eierstyring og selskapsledelse. Opplæring i den politiske eierrollen gjennomføres i kommunestyret hvert 4. år etter valg. Kommunens representanter i selskapsorganene skal bevisstgjøres sin rolle som eierrepresentanter og hvilke interesser de skal ivareta. De skal ha kunnskap om eierstrategier og rapporteringsrutiner til eier.

2.4.2 Eierstyringssekretariatet

Mandat for ESS er vedtatt i RU 18.11.2016

Bakgrunn:

Rådmennene i Eidsvoll, Gjerdrum, Hurdal, Nannestad, Nes og Ullensaker kommune har opprettet et interkommunalt administrativt eierstyringssekretariat.

Formål:

Sekretariatets formål er å bidra til at kommunenes målsettinger for interkommunale selskaper og øvrig samarbeid kan realiseres og videreutvikles.

Mandat:

Eierstyringssekretariatet er et administrativt samarbeidsorgan på saksbehandlernivå. Målet er å samordne og kvalitetssikre arbeidet med eierstyringssaker før disse behandles i den enkelte kommunen.

Eierstyringssekretariatet skal vurdere om det er sekretariatet selv eller de relevante fagmiljøene i kommunene som skal arbeide med den enkelte eierstyringssaken ut fra følgende kriterier:

1. Enkle og rutinemessige saker som ikke krever spesiell kompetanse, kan utredes og forberedes av eierstyringssekretariatet.
2. I saker knyttet til strategiske valg, økonomi eller spesifikke fagområder skal den enkelte kommune og kommunenes fagmiljøer involveres for vurderinger og innspill.

Eierstyringssekretariatet kan invitere kommunene og selskapene/samarbeidene til arbeids- og orienteringsmøter der det vurderes som hensiktsmessig.

Eierstyringssekretariatet skal der det er mulig og hensiktsmessig koordinere arbeidet med eierstyringssekretariatet på Nedre Romerike.

Eierstyringssekretariatet har ikke vedtaksrett. Det er kommunene selv som fatter sine eierstyringsvedtak og utøver sin eierrolle i selskapene og samarbeidenes eierorgan.

Saklig virkeområde:

Følgende selskap inngår i eierstyringssekretariatets saksoppfølging:

Selskap	Organisasjonsform	Deltaker-kommune
Romerike revisjon IKS	Interkommunalt selskap	Alle
Viken Kontrollutvalgssekretariat IKS (Vikus)	Interkommunalt selskap	Alle
Øvre Romerike Brann og redning IKS (ØRB)	Interkommunalt selskap	Alle
Romerike Krisesenter IKS	Interkommunalt selskap	Alle
Øvre Romerike Avfallsselskap IKS (ØRAS)	Interkommunalt selskap	Eidsvoll, Nannestad, Hurdal, Ullensaker
DGI	Kommunalt oppgavefellesskap	Nes, Eidsvoll, Hurdal, Nannestad, Gjerdrum

Strategier:

Sekretariatets arbeid skal utvikles etter følgende strategier:

- Selskapenes tjenesteproduksjon skal i størst mulig grad integreres i deltakerkommunenes øvrige tjenesteproduksjon, slik at produksjonen samlet dekker kommunens tjenestebehov på virksomhetsområdet på en effektiv måte.
- Deltakerkommunenes mål og strategier for tjenesteproduksjonen som selskapene har ansvar for, skal samordnes til felles eierstrategier.
- Det skal være en systematisk og tydelig kommunikasjon med selskapene om datoer og frister for møter, sakslister og saksdokumenter.
- Prosessen for behandling av representantskapssaker i kommunenes eierstyringsorgan skal ha en tydelig felles tidslinje.
- Kommunedirektørens syn skal så langt det er mulig være kjent for øvrige rådmenn før sakene sendes til politisk behandling i den enkelte kommune.

Arbeidsoppgaver:

Eierstyringssekretariatet hovedarbeids- og ansvarsområde er å samordne kommunenes synspunkter for behandling i kommunenes formannskap/kommunestyre før behandling i selskapenes representantskap. Se vedlagt prosedyre for saksbehandling av eierstyringssaker i ESS (vedlegg 1).

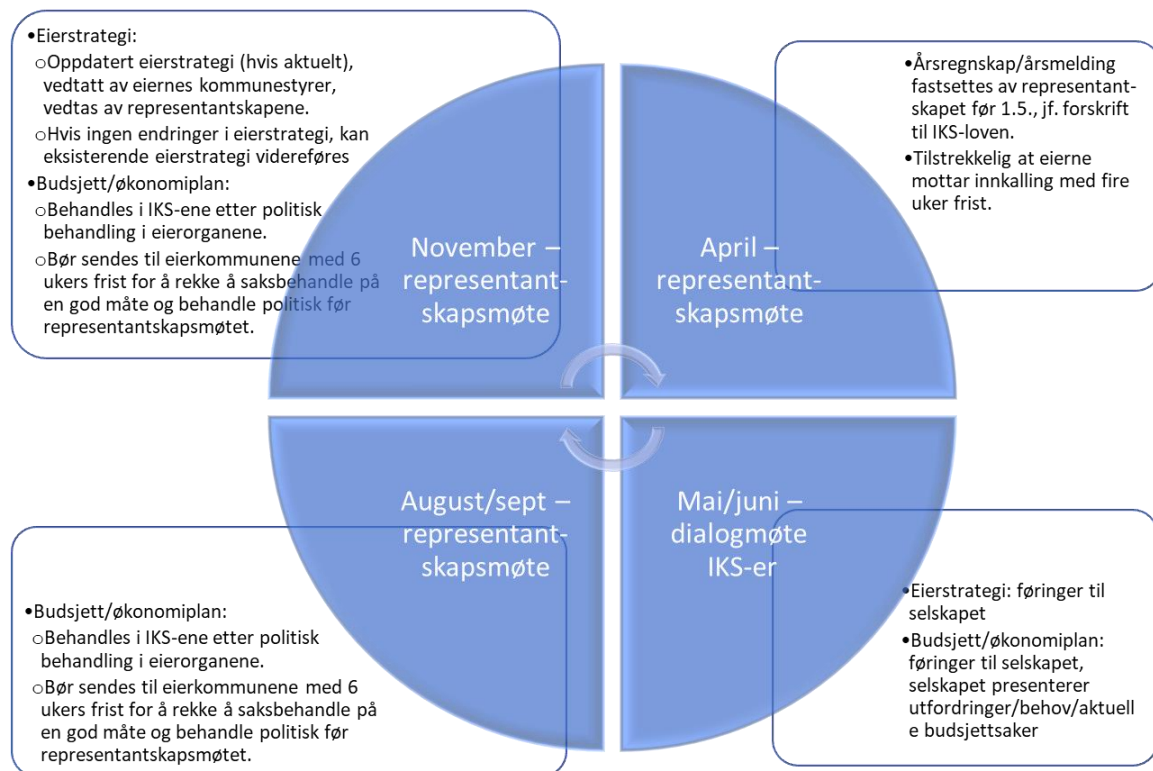
Dette innebærer at eierstyringssekretariatet skal:

- involvere rett kompetanse i kommunene
- sikre at relevante forhold i saker til eierstyringsorganet er tilstrekkelig belyst
- samordne synspunkter og drøfte uenigheter og ulike syn
- samordne og utforme ordlyd i forslag til vedtak

Der det ikke er enstemmighet, skal dette synliggjøres i saksutredningen, slik at uenighet er kjent hos eierne før representantskapsmøtet.

Eierstyringssekretariatet skal før hvert årsskifte utarbeide en årsplan for sitt arbeid. I årsplanen skal inngå faste saker som skal behandles i representantskapene og frister for distribusjon og behandling av disse.

Årshjul for eierstyringssekretariatets arbeid:

2.5 Etablering og valg av selskapsform

Kommunene kan selv velge selskapsform innenfor lover og forskrifter for oppgaveområdet. Virksomhetens formål og karakter avgjør valg av selskapsform. Den enkelte selskapsform påvirker muligheten for politisk styring og kontroll, og valg av modell må tilfredsstillende kommunens styringsbehov og mål for virksomheten.

Kommunene skal i forkant av en selskapsetablering analysere mulighetene og begrensningene dersom det etableres et selskap i stedet for å utføre tjenestene i egen regi.

Analysen vil styrke beslutningsgrunnlaget ved selskapsetableringer og danne et grunnlag for valg av en formålstjenlig selskapsform. En tilsvarende analyse skal ligge til grunn for omdanning av etablerte selskaper til nye selskaps-/organisasjonsformer eller tilbakeføring av virksomhet til kommunen som rettssubjekt.

Følgende vurderinger bør ligge til grunn for valg av selskapsform:

- økonomiske forpliktelser
- skatte- og avgiftsmessige forhold
- fleksibilitet på eiersiden
- behov og mulighet for styring
- delegering av myndighet
- forholdet til lover/forskrifter og overordnede kommunale planer/strategier
- vurdering av risiko

Ansvarsfordelingen mellom hovedutvalgene er nærmere beskrevet nedenfor i del II og III.

Selskapsformer for forretningsmessig virksomhet med et begrenset ansvar for eierne medfører også begrensede styringsmuligheter for eierne. De ulike selskapsformene er nærmere beskrevet i del III.

Selskaper som opererer i et marked i konkurranse med andre aktører, samtidig som de utfører kommunale oppgaver som ikke skjer i konkurranse med andre, bør sørge for et skille mellom de to delene for å unngå brudd på reglene om offentlig støtte.

2.5.1 Selskapsspesifikke eierstrategier

En forutsetning for tydelig eierstyring, er en klar og presis eierstrategi.

Kommunene gir mål og strategier for virksomheten til kommunale selskaper gjennom å godkjenne vedtekter, selskapsavtaler, aksjonæravtaler, samarbeidsavtaler med videre.

Kommunen angir den ytre rammen for selskapenes virksomhet i formålsparagrafen. Målangivelsen i ordinære styringsdokumenter er ofte generell og i liten grad gjenstand for revidering. Det kan av den grunn være hensiktsmessig å supplere ordinære styringsdokumenter med selskapsspesifikke eierstrategier.

De selskapsspesifikke eierstrategiene gir uttrykk for kommunens mål med eierskapet og forventninger til selskapets virksomhet. Eierstrategiene supplerer øvrige prinsipper for eierstyring med retningslinjer som er tilpasset selskapenes egenart. Eierstrategiene skal blant annet danne grunnlag for selskapets utarbeidelse av virksomhets-/forretningsstrategier, og gjøre det lettere for styret å forvalte selskapet i tråd med eiernes

interesser. Eierstrategiene skal også gjøre det lettere for kommunens representanter i eierorganene å stemme i tråd med kommunestyrets intensjon i saker som behandles av eierorganet.

Eierstrategiene skal:

- uttrykke kommunens mål med eierposisjonen
- uttrykke forventninger til samfunnsansvar, utbytte/avkastning- og risikoprofil
- avgrense selskapets kjernevirksomhet
- bidra til å avklare roller, ansvar og myndighet for de styrende organ
- angi retningslinjer for styresammensetning
- fastsette retningslinjer for samhandling mellom selskapet og eierne

Eierstrategiene bør vurderes årlig i den enkelte kommune. Eierne, styret og den daglige ledelsen har ansvar for å følge opp strategien innenfor de respektive ansvarsområdene. Styret skal realisere mål, krav og forventninger i eierstrategien. Eierne skal følge opp strategien overfor styret gjennom eierdialogen, det vil si gjennom eierorganet, eiermøter eller kontaktmøter.

Kommunens eierstyring skal utøves gjennom formelle eierkanaler og utøvelsen av eierskapet skal være politisk forankret. Eierstyringen skal utøves på et overordnet nivå og ikke gripe inn i styrets myndighetsområde eller i den daglige ledelsen av selskapene i større grad enn loven gir adgang til. Kommunen som eier skal fremme sine eierinteresser gjennom generalforsamling (AS), representantskapsmøte (IKS) og foretaksmøte (KF). Den politiske debatt og vedtak om hvordan kommunen som eier skal forholde seg til selskapene, skal skje i kommunestyret.

Eierkommunene vil som eier av et selskap utøve indirekte styring gjennom rette folkevalgte organ ved å oppnevne kommunens representanter til eierorganet og videre instruere/legge føringer for representantenes stemmegivning i eierorganet. Eierorganets oppgaver, ansvar og myndighet følger av selskapsformen.

2.5.2 Eiermøter

Eierskap utøves og eierbeslutninger fattes i representantskapsmøter (IKS) og generalforsamlinger (AS). Eiermøtene er en uformell arena for avklaringer, samordning og informasjonsutveksling. Det er vanlig at styreleder og daglig leder i selskapet deltar på eiermøter. Den enkelte eierkommune er ofte representert ved ordfører og kommunedirektør. Det kan være naturlig at også eierorganet (generalforsamling/representantskap) deltar på eiermøtene.

2.6 Åpenhet

Det skal i henhold til prinsippet om meroffentlighet være åpenhet knyttet til kommunens eierskap og selskapenes virksomhet. Offentleglova og kommuneloven er styrende for hvordan kommunen og kommunale selskap praktiserer åpenhet og innsyn.

Kommunen skal:

- legge fram en Eiermelding som skal bidra til å skape åpenhet knyttet til rammene for kommunens Eierstyring, én gang i valgperioden
- utarbeide selskaps-spesifikke Eierstrategier som sikrer åpenhet knyttet til forvaltningen av eierskapet i det enkelte selskap
- behandle Eierspørsmål av stor strategisk/ prinsipiell betydning i offentlige politiske saker

Eierne må få tilstrekkelig og relevant informasjon for å kunne utøve sitt eierskap. Følgende rutiner skal følges:

a) Samtlige innkallinger og protokoller fra representantskapsmøter oversendes Interne Fellestjenester

b) Protokollene fra representantskapsmøtene sendes ut som referatsaker i kommunestyret. Ordfører eller varaordfører orienterer.

c) Det skal finnes en oversikt over kommunens eierskap på kommunens hjemmesider

Eiermøter og generalforsamlinger skal normalt være offentlige med mindre kommuneloven og offentleglova gir hjemmel for å lukke møtet og/eller holde dokumenter unntatt fra offentlighet.

Kommunene forutsetter at selskaper som er omfattet av offentleglova, iverksetter tiltak som sikrer åpenhet og innsyn i samsvar med lovens krav.

2.7 Samfunnsansvar

Kommunens eierskap skal bidra til å fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og en bærekraftig samfunnsutvikling. Kommunen skal uttrykke forventninger til selskapenes samfunnsansvar iblant annet Eiermelding og de selskaps-spesifikke Eierstrategiene.

Samfunnsansvar skal være et sentralt tema i Eierdialogen med selskapene. Styret og den daglige ledelsen har ansvar for å ivareta samfunnsansvar i forretningsdriften. Kommunens representanter i Eierorganene skal også arbeide for at selskapene har samfunnsansvar i sin forretningsdrift. Kommunen forventer at kommunale selskaper ivaretar etiske, miljømessige og sosiale hensyn utover gjeldende lovkrav.

2.8 Resultatkrav og kapitalstruktur

Kommunene i Gardermoregionen deltar i en rekke selskaper og samarbeid innenfor hele spekteret fra støttetjenester til basistjenester for innbyggeren. Selskapsorganiseringen av tidligere kommunal virksomhet har blitt gjort pga. effektivisering av tjenesteproduksjonen, spesialisering, forenkling, regelverkstilpasning og regionalpolitisk samarbeid.

Selskapers primær oppgave er å levere gode kostnadseffektive tjenester. Kommunene i Gardermoregionen har et strategisk og langsiktig perspektiv med sine engasjementer og det foreligger tydelige mål med eierskap og deltakelse i selskap. Forventninger til resultater og økonomistyring skal være en sentral del av dialogen med selskapene.

Fastsettelse av klare og langsiktige mål vil bidra til å skape forutsigbare rammevilkår for selskapene. Målene skal være klare, realistiske og etterprøvbare. Styret skal realisere målene. Målene vil kunne forandres i takt med endringer i for eksempel lover, markedsforhold, økonomisk stilling, behov og prioriteringer.

For eventuelle selskaper som opererer i et konkurranseutsatt marked, vil utbytte og avkastningsforventninger kunne komme i tillegg til eller erstatte andre mål.

2.9 Selskapsstyrer

2.9.1 Valgkomite og valg av styrer

Kommunene har vedtatt felles instruks for valgkomiteens arbeid i AS og IKS som ønskes benyttet av kommunenes selskaper. Instruksene er vedlagt (vedlegg 1 og 2).

2.9.2 Styrets rolle og oppgaver

Rolle

Styret er ansvarlig for selskapets organisering og drift, og setter rammer og mål for daglig leder.

Hvis ikke annet er bestemt, tilsetter og avsetter styret daglig leder.

Medlemmene av selskapenes styrer er personlig valgte og skal ivareta selskapenes interesser. Styrerepresentantene har videre et kollektivt og personlig ansvar for å følge styrets arbeid⁷. Styrerepresentantene er representant for selskapet, ikke for eier.

Daglig leder har ansvar for den daglige ledelse av selskapet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. På grunn av styrets kontrollansvar overfor daglig leder, skal ikke daglig leder sitte i styret i selskaper hvor kommunen har eierinteresser.

De enkelte styremedlemmer og daglig leder er ved sin forvaltning av selskapet underlagt personlig erstatnings- og strafferettslig ansvar.

Oppgaver

Styret bør fastsette rutiner og retningslinjer som supplerer lovgivningen for å sikre en god selskapsledelse.

Styret bør:

- Styreinstruks er pålagt i AS med ansatterepresentasjon. Kommunen ønsker at det skal utarbeides styreinstruks for alle selskaper. Også IKS og kommunale foretak. Instruksene bør legge særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling også for IKS og kommunale foretak. Dette fordi det er viktig med åpenhet for å skape tillit til styrets arbeid også i forhold til innholdet i styreinstruksene
- fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring

⁷ Jf. jf. aksjeloven kap. 17 og IKS-loven § 38

- foreta en egnevaluering hvert år med hensyn til både kompetanse og utført arbeid
- vurdere å gjennomføre egne styreseminarer med tema roller, ansvar og oppgaver og gi mulighet for styreopplæring for nye styremedlemmer
- gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport
- vurdere behovet for styreforsikring
- registrere verv i styrevervregisteret
- ivareta kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse på vegne av eierne
- sikre likebehandling av eierne

Styret skal sikre tilfredsstillende rapportering og informasjonsflyt til eierne. Kommunene bør til enhver tid ha relevant, oppdatert og korrekt informasjon om selskapenes virksomhet, organisering og resultater. Rapporteringen fra selskapene danner grunnlaget for en aktiv og forutsigbar eieroppfølging. Selskaper skal rapportere i tråd med gjeldende lovkrav.

2.9.3 Godtgjørelse til styret

Kommunens representanter i eierorganene skal bidra til å holde styrenes godtgjørelse på et moderat nivå. Godtgjørelsen til styret skal være slik at den fremmer verdiskapningen i selskapene og fremstår som rimelig ut fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.

For interkommunale selskap, aksjeselskap og de øvrige selskapsformene blir godtgjørelsen til styret fastsatt av eierorganet.

Styret bør fastsette selskapets arbeidsgiver politikk i tråd med kommunal arbeidsgiverpolitikk. Lønnsvilkårene for ledere skal ligge på nivå med sammenlignbare stillinger i eierkommunene og prinsippene i selskapets lønnspolitikk bør være i tråd med praksis i kommunene.

2.10 Internkontroll

Styret skal påse at selskapet har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring i tråd med virksomhetens egenart.

Kommunale selskaper forvalter store verdier på vegne av fellesskapet og leverer samfunnskritiske tjenester innenfor en rekke sektorer. Kommunen skal uttrykke forventninger til selskapenes systemer for internkontroll og risikostyring for å sikre at selskapene forvaltes i tråd med eiernes vedtak/intensjoner, unngå mistanker om misligheter, sikre eiernes investeringer og selskapets eiendeler med videre.

Styrets forvaltnings-, tilsyns- og kontrollansvar framgår av lovgivningen som regulerer den enkelte selskapsform. Forventningene til selskapenes internkontroll og risikostyring vil både presisere og supplere lovgivningen.

2.11 Evaluering av kommunale eierskap

Kommunen bør foreta løpende evalueringer av sitt eierskap. Vesentlige endringer i forhold som påvirker selskapene kan resultere i at kommunen må endre sin eierstrategi. I tillegg kan både motivet og målet med eierskapet ha endret seg over tid. Kommunen bør også evaluere dette i forbindelse med revideringen av eierstrategien for det enkelte selskap. En revisjon bør

gjennomføres minimum én gang i valgperioden. Eierne bør også jevnlig vurdere behovet for å revidere øvrige styrings-dokumenter.

Delt eierskap gir spesielle utfordringer knyttet til samordning av ulike eierinteresser. Det førende prinsipp er at eierne skal likebehandles. For selskaper med flere eiere, er videre omforente eierstrategier et viktig virkemiddel til å håndtere ulike synspunkter.

3 Samarbeidsformer

3.1 Innledning

Interkommunalt samarbeid innebærer både muligheter og utfordringer for kommunene selv og for innbyggerne i kommunene. Det gir blant annet kommunene mulighet til å utnytte ressursene bedre gjennom stordriftsfordeler samt å øke kvaliteten på tjenestene. Interkommunalt samarbeid medfører imidlertid visse styrings- og demokratiutfordringer som kommunene må være klar over, og som de må gjøre det de kan for å redusere ulempene av. Kommunene står politisk ansvarlig for at innbyggerne får de tjenester de etterspør og har krav på, både når det er kommunene som selv produserer tjenestene, og når tjenesteproduksjonen er lagt til interkommunale samarbeidsorganer. Det er derfor viktig at kommunene har en klar målsetting om hva de ønsker å oppnå ved å delta i et interkommunalt samarbeid, og en mening om hvordan de best mulig kan styre samarbeidet for å oppnå sin målsetting, og at de evaluerer resultatet av samarbeidet.

Som nevnt innledningsvis har kommunene stor frihet til å organisere tjenestene slik de finner det hensiktsmessig. Kommunene bør benytte organisasjonsformer som er særskilt beregnet for oppgaven det samarbeides om.

Nedenfor beskrives organisasjonsformer som er egne rettssubjekter i tillegg til kommunale foretak. For oversiktens skyld gjør vi imidlertid kort rede for alle de alternative organiseringsformene.

3.2 Interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefelleskap

Ved kommuneloven av 2018 ble reglene om samarbeid etter § 27 erstattet av to nye organisasjonsformer; interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefelleskap.

Av forarbeidene framgår det at bestemmelsen om kommunalt oppgavefelleskap i kommunelovens kapittel 19, både kan benyttes til enkle og mindre omfattende samarbeid, som samarbeid om kontrollutvalgssekretariat, kommuneadvokat og lignende, og til større og mer omfattende samarbeid. Bestemmelsen åpner i utgangspunktet for samarbeid om å løse alle typer oppgaver, både lovpålagte og ikke-lovpålagte. Den enkelte lov vil imidlertid kunne legge begrensninger på muligheten til å samarbeide på et område.

Et interkommunalt politisk råd er et politisk samarbeidsorgan. Rådet kan gis myndighet til å behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene.. Dette kan for eksempel være å behandle og eventuelt avgi uttalelser i høringssaker eller å drøfte ulike regionale satsinger eller tiltak. Rådet kan ikke produsere tjenester for innbyggerne eller kommunene i regionen.

3.3 Interkommunale selskaper (IKS)

Et interkommunalt selskap etter lov om interkommunale selskaper kan bare eies av kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskaper. Eierne har samlet sett et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser. Det er Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) av 29. januar 1999 nr. 6 som regulerer denne organisasjonsformen.

Deltakerkommunene utøver eierstyring gjennom sine valgte medlemmer i representantskapet. Selve forvaltningen av selskapet ligger imidlertid hos styret og daglig leder.

Selskapets eierorgan og øverste myndighet er representantskapet, og eierne skal opprette en skriftlig selskapsavtale. Hver enkelt deltakerkommune skal ha minst en representant i representantskapet. Det enkelte kommunestyre har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet.

Representantskapet velger også styret. Styret skal ha minst tre medlemmer, og omfattes av kravet om balansert kjønnsrepresentasjon. Daglig leder eller medlemmer av representantskapet kan ikke være medlem av styret.

Representantskapet som eierorgan utøver kontroll over styret på flere måter:

- bestemmer sammensetningen på styret
- kan instruere styret og omgjøre beslutninger
- kan gjennom selskapsavtalen fastslå at nærmere angitte saker må godkjennes i representantskapet

3.4 Samvirkeforetak

Kommuner kan også delta i samvirkeforetak. Det er lov om samvirkeforetak (samvirkelova) av 29. juni 2007 nr. 81 som regulerer denne organisasjonsformen.

Samvirkeforetak har trekk både fra aksjeselskaps- og foreningsformen. I motsetning til i aksjeselskapet, der eierinteressene i prinsippet primært er knyttet til kapitalavkastningen, er eierinteressene i samvirkeselskapet knyttet til bruken av selskapets varer/tjenester. Medlemmene har ved sitt medlemskap direkte nytte av den virksomheten som drives, og hovedformålet er å fremme medlemmenes økonomiske interesser. Samvirkeforetak eies av medlemmene og foretaket forvaltes av styret i tråd med vedtektene, mens daglig leder har ansvaret for den daglige driften av virksomheten.

Samvirkeforetak har ikke fritt omsettelige eierandeler. Utgangspunktet er likevel at de som kan få sine økonomiske interesser ivaretatt av et samvirkeforetak, har rett til å bli medlem av foretaket ved innmelding. Foretaket kan bare nekte medlemskap dersom det er saklig grunn for det.

På årsmøtet, samvirkets øverste organ, fattes beslutninger som hovedregel ut fra prinsippet om ett medlem, én stemme.

3.5 Aksjeselskap

Et aksjeselskap kan eies av en kommune alene, sammen med andre kommuner og fylkeskommuner eller sammen med private rettssubjekter. Det er Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) av 13.juni 1997 nr. 44 som regulerer denne organisasjonsformen.

I et AS har eierne begrenset økonomisk risiko for selskapets økonomiske forpliktelser. Selskapets øverste eierorgan er generalforsamlingen. Gjennom generalforsamlingen, utøver eierne den øverste myndigheten i selskapet. Det er generalforsamlingen som velger styret.

Selskapet ledes av styret og en daglig leder. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eiernes formål, selskapsvedtektene og eventuelle instruksjoner fra eier, og innenfor rammen av lovverket. Styret har også en viktig funksjon for å sikre strategisk planlegging for selskapet. Daglig leder skal forholde seg til de pålegg og retningslinjer som styret har gitt.

3.6 Stiftelse

Kommuner og fylkeskommuner kan også opprette stiftelser. Det er lov om stiftelser (stiftelsesloven) av 15. juni 2001 nr. 59 som regulerer denne organisasjonsformen.

En stiftelse er et selvstendig rettssubjekt og etableres gjerne for å ivareta et bestemt formål. Stiftelsens styre skal ivareta dette formålet uten å se hen til andre interesser. Som oppretter av en stiftelse kan kommunen dermed ikke utøve direkte styring over stiftelsens virksomhet eller gjøre krav på andel i stiftelsens overskudd (ta utbytte). Oppretteren kan heller ikke løse opp stiftelsen. Organisering gjennom å opprette en stiftelse gjør virksomheten helt uavhengig av kommunen.

Del II Spesielle bestemmelser for Ullensaker kommune

4 Spesielle eierstyringsbestemmelser for Ullensaker kommune

4.1 Ranghøyde ved motstrid

Bestemmelsene i denne del II, er spesielle eierstyringsbestemmelser for Ullensaker kommune. De vil kunne avvike fra del I og bestemmelser fastsatt av andre kommuner.

Ved motstrid mellom bestemmelser i del I og II, skal del II gå foran del I.

4.2 Organisering av eierforvaltningen i Ullensaker kommune

Organiseringen av eierstyringen i Ullensaker er beskrevet ovenfor i del I. Nedenfor presiseres prinsipper for fordelingen av oppgaver og ansvar mellom hovedutvalgene og presiseringer av eierrepresentantenes mandat.

4.2.1 Hovedutvalgenes rolle – Fordeling av ansvar

Alle selskaper og samarbeider (selvstendige rettssubjekt) Ullensaker kommune deltar i, skal til enhver tid være tilordnet et hovedutvalg. Det skal framgå av kommunens delegeringsreglement eller sak om deltakelse, hvilke selskaper og samarbeider som er tilordnet de enkelte hovedutvalg. Fordelingen av selskap og samarbeid er også beskrevet i denne meldings del III. Dersom annet ikke framkommer av delegeringsreglementet, skal det legges til grunn at hovedutvalget har rett til å instruere om alle sider ved kommunens eierbeføyelser.

Hovedutvalget skal, når det finner det hensiktsmessig, fastsette instruks om hvordan Ullensaker kommunes representanter i eierorganene skal forholde seg til ulike saker og hvordan det skal stemmes. Hovedutvalget bør utforme sine instruksjoner på en slik måte at det gir rom for forhandlinger med andre eiere i den grad Ullensaker kommune er mindretallseier i selskapet eller samarbeidet.

For tiden er selskapene og samarbeidene fordelt mellom hovedutvalgene som beskrevet i del III av denne meldingen. Dersom det besluttes endringer i deltakelsen, skal kommunedirektøren revidere denne meldingen tilsvarende.

4.2.2 Eierrepresentanter

Ullensaker kommune ønsker primært å kunne stille med to representanter på representantskapsmøter, en generalist og en spesialist. Normalt vil generalisten være ordfører eller varaordfører. Spesialisten vil være hovedutvalgsleder eller annen representant fra det hovedutvalget som er tillagt ansvaret for å forvalte kommunens eierinteresser i selskapet.

Ullensaker kommune skal arbeide for at selskaps- og samarbeidsavtaler skal gi kommunen rett til å være representert med to representanter på møter i eierorganet.

4.2.3 Eierrepresentantenes mandat

Ullensaker kommune eier sjelden 51 % eller mer i de rettsfellesskap den deltar i. Det er derfor en sentral oppgave for kommunens representanter i eierorganet å bygge flertall for kommunens posisjon, slik den kommer til uttrykk i hovedutvalgets vedtak.

Eierrepresentantens har rett til å forhandle fram omforente løsninger, hvis det bringes inn nye momenter under behandlingen av saken i eierorganet eller hvis det ikke er flertall for Ullensaker kommunes primærposisjon. Spesielle eierpolitiske bestemmelser for Ullensaker kommune.

4.2.4 Etablering og valg av selskapsform

I del I punkt 2.5 angis det en generell norm for vurdering om kommunen bør delta i selskap og hvilken organisasjonsform som eventuelt bør velges.

Formålet med kommunal eierforvaltning og -styring av selskap og samarbeid kommunen deltar i, er best mulig nytte for Ullensakers innbyggere. Det er ikke et mål å opprette interkommunalt samarbeid eller interkommunale selskaper, om det ikke gagnar Ullensakers interesser. Ved vurdering av nye, framtidige eierforvaltningsformer, skal det gjøres grundige vurderinger av om slike samarbeidsformer er de som er mest hensiktsmessige, eller om tiltaket kan gjennomføres i kommunal regi. Dette prinsipielle utgangspunktet er begrunnet i at det medgår uforholdsmessig mye ressurser til styring av denne type rettsfellesskap.

Dersom Ullensaker kommune skal samarbeide med andre om tjenesteproduksjon, bør det være særlige gode grunner for at kommunen skal legge tjenesteproduksjon i et selskap eller selvstendig rettssubjekt. Dette prinsipielle utgangspunktet er begrunnet i at det medgår uforholdsmessig mye ressurser til styring av denne type rettsfellesskap.

Når Ullensaker kommune skal samarbeide med andre om tjenesteproduksjon, bør kommunen primært organisere samarbeidet som kjøp eller salg av tjenester eller deltakelse i administrativt vertskommunesamarbeid.

4.2.5 Prinsipp om samsvar mellom ansvar og innflytelse

Ullensaker kommune er prinsipielt av den oppfatning at et bør være samsvar mellom innflytelse og ansvar i alle selskap og samarbeid kommunen deltar i.

Ved stiftelse av nytt selskap eller samarbeid bør kommunen sikre seg at eiermyndigheten korresponderer med ansvarsdelen og at styrende organer er sammensatt i forhold til eierposisjonene.

Ullensaker kommune vil arbeide for at det blir innført stemmevektsregler i selskapsavtalen for Romerike krisesenter. Kommunen vil støtte forslag om det samme for Romerike revisjon og Vikus IKS.

4.2.6 Fortløpende vurdering av nytten ved selskapsdeltakelse

Formålet med kommunal eierforvaltning og -styring av selskap og samarbeid kommunen deltar i, er best mulig nytte for Ullensakers innbyggere. Det er ikke et mål i seg selv å delta i interkommunalt samarbeid og interkommunale selskaper.

Ullensaker kommune skal fortløpende vurdere om det fortsatt er hensiktsmessig å delta i det enkelte selskap eller samarbeidet. Ullensaker kommune bør ikke delta i et selskap eller samarbeid av gammel vane. Deltakelse må fortløpende kunne begrunnes i at deltakelsen er nyttig for kommunen og innbyggerne. Denne type vurdering for det enkelte selskap eller samarbeid, bør framkomme i den årlige saken om eierberetning utviklingstrekk og resultater for kommunens samlede eierportefølje for kommunestyret.

4.2.7 Styreforsikring

KS anbefaler at selskapene gjør en konkret vurdering av behovet for styreforsikring for styremedlemmene. Forsikringen gjelder det økonomiske ansvaret, ikke det strafferettslige. Ullensaker kommune er av den oppfatning at det å tegne styreforsikring sjelden er regningssvarende. Selskapene, og i siste instans deltakerkommunene, bør dekke denne type kostnader som selvassurandør. Hvor i tilfeller der styremedlemmer har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt, bør selskap eller deltakerkommunene kreve regress.

4.3 Eierstyring av kommunale foretak

4.3.1 Rettslig stilling og lovgivning

Kommunale foretak reguleres av kommunelovens kapittel 9. I likhet med kommunale virksomheter, er foretaket en del av kommunen som rettssubjekt. Foretaket er ikke et eget selskap med rettslig eller økonomisk selvstendighet. Det kommunale foretaket er en del av kommunen og er dermed underlagt kommunestyret som øverste myndighet. Gjennom vedtektenes formålsbestemmelse fastsetter kommunestyret den virksomhet foretaket skal drive og den ytre rammen for styrets myndighet. Kommunestyret kan gjennom vedtektene eller andre typer vedtak gi bindende pålegg for foretaket. Både stifting og oppløsning av kommunale foretak vedtas av kommunestyret.

4.3.2 Selskapsformens egnethet

Reglene om kommunalt foretak tar særlig sikte på å gi et alternativ for mer selvstendig organisering av kommunale oppgaver. Organisasjonsformen benyttes som regel når både forretnings- og samfunnsmessige hensyn skal ivaretas. Det er imidlertid ikke begrensninger i selve loven med henhold til hvilke oppgaver kommunen kan legge inn i et kommunalt foretak.

4.3.3 Styrende organ

Kommunale foretak skal ledes av et styre og en daglig leder. Både styret og daglig leder er obligatoriske organer. Styret er direkte underordnet kommunestyret, eller det organet kommunestyret delegerer til, som er foretakenes eierorgan. Foretakene er en del av kommunen som rettssubjekt. Kommunestyret er derfor direkte overordnet styret i et kommunalt foretak og utgjør foretakets generalforsamling.

Kommunestyret fastsetter rammene for styrets myndighet og foretakenes virksomhet gjennom vedtektene.

Styret, i den forbindelse styrets leder og nestleder, velges av kommunestyret selv. Kommunestyrets valgmyndighet kan ikke delegeres. Det er styret i foretaket som ansetter

daglig leder. Daglig leder står i et direkte underordnings- og ansvarsforhold til styret som igjen er underlagt kommunestyret. Styret skal føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten.

Daglig leder kan ikke være medlem av styret.

Det er ikke tillatt at kommunedirektøren sitter i styret i kommunale foretak.

4.3.4 Arbeidsgiveransvaret

Daglig leder har det overordnede ansvaret for de ansatte i kommunale foretak. Kommunens overordnede arbeidsgiverpolitikk legger rammene også for kommunale foretak. Ved brudd i lønnsforhandlinger trer konserntankegangen inn, slik at ved et brudd oppstått i et foretak, får virkninger for hele det angjeldende området i kommunen. Kommunale foretak er medlem av Kommunenes Sentralforbund (KS) gjennom sin tilhørighet til kommunen. Medlemskapet omfatter også KS arbeidsgivervirksomhet. Foretakene er således bundet av gjeldende Hovedavtale og Hovedtariffavtale. Foretaket kan være medlem av KS Bedrift.

4.3.5 Kommunens økonomiske ansvar og risiko

Kommunen er fullt ut ansvarlig for foretakenes forpliktelser som følge av at foretakene er en del av kommunen som rettssubjekt. Foretakene kan således ikke slås konkurs. Dersom foretakenes virksomhet avvikles eller overføres til en annen organisasjonsenhet vil kommunen fortsette å hefte for forpliktelser som foretaket har pådratt kommunen.

Som en del av kommunen er foretaket underlagt kommunestyrets budsjettmyndighet. Dette betyr at de kommunale budsjettene setter rammer for foretakets virksomhet, og styret er bundet av kommunens budsjett.

Foretakets forpliktelser er kommunens forpliktelser, og kommunen er kontraktspart i de avtalene som foretaket inngår.

4.3.6 Styring, tilsyn og kontroll

Kommunens eierstyring av foretakene reguleres blant annet av kommuneloven, vedtektene og eierstrategiene. Foretakene er en del av kommunen som rettssubjekt og kommunestyret er derfor foretakenes øverste myndighet.

Kommunestyrets løpende eierforvaltning delegeres til ansvarlig hovedutvalg etter samme prinsipper som beskrevet i del II for AS og IKS.

Kommunens styrings- og kontrollmuligheter er flere og mer omfattende i kommunalt foretak enn i selvstendige selskaper. Av forskrift til Kommuneloven følger regler for årsbudsjett og økonomiplan, og krav til årsregnskap og årsberetning, perioderapporter, samt krav om KOSTRA-rapportering. Kontrollutvalget skal behandle årsberetning og årsregnskap fra foretakene, før disse behandles av kommunestyret.

Kommunale foretak har en selvstendig stilling i forhold til kommunens administrasjon. Det innebærer at Kommunedirektøren ikke har instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor daglig leder.

Kommunedirektøren kan imidlertid instruere daglig leder om ikke å iverksette et tiltak eller en sak før kommunestyret har behandlet saken. Kommunedirektøren har derfor mulighet for å legge en slik sak fram for kommunestyret. I saker som foretakene fremmer til kommunestyret har Kommunedirektøren ansvar for fullstendig saksbehandling. Kommunedirektøren skal følgelig også i disse sakene legge frem sin vurdering og innstilling til kommunestyret.

4.4 Eierstyring av aksjeselskap hvor Ullensaker er eneeier

4.4.1 Rettslig stilling og lovgivning

Aksjeselskap (AS) reguleres av aksjeloven. Et AS er et selvstendig rettssubjekt.

4.4.2 Selskapsformens egnethet

Et aksjeselskap kan eies av en kommune alene, sammen med andre kommuner og fylkeskommuner eller sammen med private rettssubjekter. I et AS har eierne begrenset økonomisk risiko for selskapets økonomiske forpliktelser. Organisasjonsformen er særlig godt egnet for tradisjonell næringsvirksomhet i et marked eller i de situasjonen kommunen ønsker å redusere den økonomiske risikoen ved en aktivitet. Videre dersom kommunen ønsker å eie virksomhet sammen med private.

4.4.3 Styrende organ

Aksjeeierne utøver den øverste myndighet i selskapet gjennom generalforsamlingen, jf. asl. § 5-1. Et aksjeselskap skal ledes av et styre og en daglig leder.

4.4.4 Arbeidsgiveransvaret

Arbeidsgiveransvaret ligger til daglig leder.

4.4.5 Kommunens økonomiske ansvar og risiko

Et grunnleggende element ved selskapsformen er at aksjeeierne ikke hefter overfor kreditorene for selskapets forpliktelser. Det økonomiske ansvaret for aksjeeierne er således begrenset til den innskutte aksjekapitalen.

4.4.6 Styring, tilsyn og kontroll

Folkevalgte organ i Ullensaker kommune kan ikke styre selskapet med instruks direkte til styret. Kommunens styring er indirekte (eierstyring) mot selskapets øverste eierorgan, generalforsamlingen. Her kan kommunen gjennom vedtekter, instruks og andre generalforsamlingsvedtak fastsette rammer og gi nærmere regler for styret og daglig leder. Det er generalforsamlingen som velger styret. Selskapet ledes av styret og en daglig leder. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eiernes formål, selskapsvedtektene og eventuelle instruks fra eier, og innenfor rammen av lovverket. Styret har også en viktig funksjon for å sikre strategisk planlegging for selskapet. Daglig leder skal forholde seg til de pålegg og retningslinjer som styret har gitt.

De ordinære bestemmelsene om eierstyring som beskrevet ovenfor i del I og II, anvendes også på eierstyring av eneeide aksjeselskap med de presiseringene som er beskrevet nedenfor.

Ordfører, med eventuell bisitter fra ansvarlig hovedutvalg, utgjør generalforsamlingen. Styreleder og daglig leder skal møte for selskapet.

Forut for generalforsamlingen skal ansvarlig hovedutvalg ha behandlet saksdokumentene og ha blitt gitt mulighet til å instruere kommunens representanter på generalforsamlingen.

Innkallingen til generalforsamlingen med saksdokumenter skal være kommunen i hende på et så tidlig tidspunkt, at de kan behandles på et ordinært møte i det organet som forvalter kommunens eierandel.

Etter «Instruks for valgkomite i AS» skal representantskapet sette ned en valgkomite for rekruttering av kandidater til styret i selskapet. For eneeide AS benyttes kommunens nominasjonsutvalg som valgkomite. Nominasjonsutvalget skal utføre sitt oppdrag i tråd med «Instruks for valgkomite i AS».

Del III Oversikt over selskap og samarbeid Ullensaker deltar i

5 Selskap og samarbeid som er egne rettssubjekt

Selskapene og samarbeidene i dette kapittelet er egne rettssubjekt og må styres indirekte (eierstyring).

Type selskap og formål	Eierkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
Aksjeselskap (AS), Lov om aksjeselskaper (aksjeloven)			
Øvre Romerike Industriservice AS (ØRI) Formål Sysseting av yrkesvalghemmede/uføretrygdede.	Ullensaker Nannestad Eidsvoll	33,33 % 33,33 % 33,33 % • Generalforsamling – ordførere fra eierkommunene. • Styret - velges av generalforsamlingen. Det er 5 valgte i styre og to valgte fra bedriften, hvorpå en er på VTA, og en valgt fra de ordinært ansatte. Ansvarlig hovedutvalg: HHS	Strategisk plan, 2018 – revideres årlig Eierstrategi, høst 2020
Orbit arena Formål Yrkesmessig attføring gjennom avklaring av arbeidsevne, arbeidstrening og kvalifisering med sikte på formidling til ordinært arbeid eller utdanning.	Ullensaker Eidsvoll Akershus Fk Nannestad Hurdal DnB Øvrige	26,37 % 25,87 % 16,91 % 12,17 % 4,06 % 10,14 % 4,48 % • Generalforsamling – ordførere fra eierkommunene. • Styret - velges av generalforsamlingen. Selskapet skal ledes av et styre på 5 medlemmer, og med 2 varamedlemmer i rekkefølge. Ansvarlig hovedutvalg: HHS	Eierstrategi, 2018 Vedtekter 27.05.2019
Business Jessheim Formål: Selskapets virksomhet er utleie av kontorplasser til oppstartsbedrifter,	Ullensaker	100 % • Generalforsamling: Ordfører i Ullensaker • Styret: 5 + 2 varamedlemmer. Velges av generalforsamlingen. Innstilling fra nominasjonsutvalget til formannskapet,	Stiftelse og vedtekter, sak 119/18 kommunestyret den 11.12.2018.

Type selskap og formål	Eierkommuner		Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
veiledningstjenester og tilrettelegging av møteplasser/kurs for gründere. Formål: Bidra til utviklingen av nyetablerte bedrifter på Øvre Romerike og stimulere til mer nyskappings virksomhet.			som kan instruere eierrepresentanten ordfører. Ansvarlig hovedutvalg: FSK	Sak 38/19 Kommunestyret den 21.05.2019 – Eierstyring Business Jessheim
Interkommunale selskap (IKS), IKS-loven §1.				
Romerike Revisjon IKS Formål: Løpende kontroll med at forvaltningen i deltakende kommunene er i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter for revisjon i kommunene. Forberede saker til kontrollutvalgene.	Eier- og ansvarsandelene er fastsatt på grunnlag av folketallet i kommunene pr. 1.1.2019		<ul style="list-style-type: none"> Representantskapet - én (1) representant med én (1) personlig vararepresentant fra hver av deltakerkommunene. En stemme per deltakerkommune. Styret - består av seks (6) medlemmer, fem (5) eiervalgte medlemmer og ett (1) ansattvalgte medlem. For de eiervalgte medlemmene velges en prioritert varamedlemsliste i rekke. For den ansattvalgt er det personlig vara. Ansvarlig hovedutvalg: FSK	Selskapsavtale 2020
	Aurskog – Høland	5,8		
	Eidsvoll	8,5		
	Lillestrøm	29,2		
	Gjerdrum	2,3		
	Hurdal	1		
	Lørenskog	13,7		
	Nannestad	4,7		
	Nes	7,5		
Nittedal	8,2			

Type selskap og formål	Eierkommuner		Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
	Rælingen	6,2		
	Ullensaker	13,0		
ØRAS IKS avfallsselskap Formål: Innsamling og behandling av husholdningsavfall.	Eidsvoll Hurdal Nannestad Ullensaker	33 % 4 % 18 % 45 %	<ul style="list-style-type: none"> Representantskapet - eierkommunene skal være representert med to medlemmer hver. Kommunens ordfører skal være en av kommunens representanter, med varaordfører som personlig vara. <p>Stemmevekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ullensaker – 46 stemmer Eidsvoll – 32 stemmer Nannestad – 18 stemmer Hurdal – 4 stemmer <ul style="list-style-type: none"> Styret består av 5 medlemmer (1 representant fra hver kommune og 1 ansattes representant) med tilhørende varamedlemmer. <p>Ansvarlig hovedutvalg: HTIK</p>	Selskapsavtale 2018
Øvre Romerike Brann og Redning IKS (ØRB) Formål: Drift av brannvesen og feier.	Eierkommunene eier og har økonomisk ansvar for selskapet i samme forhold som de finansierer selskapets virksomhet ut i fra eierbrøken (eierandelen). Eierandelene er fastsatt etter folketall		<ul style="list-style-type: none"> Representantskapet - eierkommunenes ordførere med varaordfører som personlig vararepresentant. De tre største kommunene har 2 stemmer, øvrige tre kommuner 1 stemme. Styret - 	Selskapsavtale 27.3.2017

Type selskap og formål	Eierkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter																										
	per 1.1 i året før budsjettåret det enkelte år. <table border="1" data-bbox="669 400 904 587"> <tr><td>Ullensaker</td><td>34,0 %</td></tr> <tr><td>Nes</td><td>20,9 %</td></tr> <tr><td>Eidsvoll</td><td>23,7 %</td></tr> <tr><td>Hurdal</td><td>2,8 %</td></tr> <tr><td>Gjerdrum</td><td>6,5 %</td></tr> <tr><td>Nannestad</td><td>12,1 %</td></tr> </table>	Ullensaker	34,0 %	Nes	20,9 %	Eidsvoll	23,7 %	Hurdal	2,8 %	Gjerdrum	6,5 %	Nannestad	12,1 %	består av 5 medlemmer med personlige varamedlemmer og det antall medlemmer fra de ansattes organisasjoner som følger av lov om interkommunale selskaper.	Eierstrategi 2019														
Ullensaker	34,0 %																												
Nes	20,9 %																												
Eidsvoll	23,7 %																												
Hurdal	2,8 %																												
Gjerdrum	6,5 %																												
Nannestad	12,1 %																												
Romerike krisesenter Formål: Midlertidig botilbud og rådgivning til kvinner, menn og deres barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner.	Eierkommunene eier og har økonomisk ansvar for selskapet i samme forhold som de finansierer selskapets virksomhet ut i fra eierbrøken (eierandelen). Eierbrøkene (eierandelene) revideres når en eller flere eiere krever det. Kommunenes eierbrøk i %: <table border="1" data-bbox="669 868 904 1294"> <tr><td>Lillestrøm</td><td>28,6</td></tr> <tr><td>Lørenskog</td><td>13,5</td></tr> <tr><td>Rælingen</td><td>6,1</td></tr> <tr><td>Nittedal</td><td>8,0</td></tr> <tr><td>Ullensaker</td><td></td></tr> <tr><td>Gjerdrum</td><td>12,8</td></tr> <tr><td>Aurskog-Høland</td><td>2,3</td></tr> <tr><td>Nes</td><td>5,7</td></tr> <tr><td>Nannestad</td><td>7,3</td></tr> <tr><td>Eidsvoll</td><td>4,6</td></tr> <tr><td>Hurdal</td><td>8,3</td></tr> <tr><td>Enebakk</td><td>1,0</td></tr> <tr><td></td><td>1,8</td></tr> </table>	Lillestrøm	28,6	Lørenskog	13,5	Rælingen	6,1	Nittedal	8,0	Ullensaker		Gjerdrum	12,8	Aurskog-Høland	2,3	Nes	5,7	Nannestad	7,3	Eidsvoll	4,6	Hurdal	8,3	Enebakk	1,0		1,8	<ul style="list-style-type: none"> Representantskapet - eierkommunene oppnevner én representant med varamedlem hver. En stemme per deltakerkommune. Styret - består av 5 medlemmer pluss 1 medlem valgt av og blant selskapets ansatte. Ansvarlig hovedutvalg: HHS	Selskapsavtale 2020 Eierstrategi 2014
Lillestrøm	28,6																												
Lørenskog	13,5																												
Rælingen	6,1																												
Nittedal	8,0																												
Ullensaker																													
Gjerdrum	12,8																												
Aurskog-Høland	2,3																												
Nes	5,7																												
Nannestad	7,3																												
Eidsvoll	4,6																												
Hurdal	8,3																												
Enebakk	1,0																												
	1,8																												

Type selskap og formål	Eierkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter																																																										
<p>Viken kontrollutvalgssekretariat IKS (VIKUS)</p> <p>Formål: Sekretariatstjenester for kontrollutvalg.</p>	<p>Deltakernes eierandel samsvarer med deltakernes innskudd til selskapets driftsfond 0,8 mill kr etter følgende % -fordeling:</p> <table border="1" data-bbox="658 483 943 1377"> <tr><td>Drammen</td><td>9</td></tr> <tr><td>Lillestrøm</td><td>9</td></tr> <tr><td>Lørenskog</td><td>6,5</td></tr> <tr><td>Ullensaker</td><td>6,5</td></tr> <tr><td>Ringerike</td><td>5,5</td></tr> <tr><td>Kongsberg</td><td>4,5</td></tr> <tr><td>Lier</td><td>4</td></tr> <tr><td>Eidsvoll</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Nittedal</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Nes (Akershus)</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Ås</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Nesodden</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Øvre Eiker</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Rælingen</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Vestby</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Aurskog-Høland</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Frogn</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Modum</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Nannestad</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>Enebakk</td><td>3</td></tr> <tr><td>Hole</td><td>1,5</td></tr> <tr><td>Gjerdrum</td><td>1,5</td></tr> <tr><td>Hol</td><td>1</td></tr> <tr><td>Sigdal</td><td>1</td></tr> <tr><td>Hurdal</td><td>1</td></tr> <tr><td>Flesberg</td><td>1</td></tr> <tr><td>Nore og Uvdal</td><td>1</td></tr> <tr><td>Krødsherad</td><td>1</td></tr> <tr><td>Rollag</td><td>0,5</td></tr> </table>	Drammen	9	Lillestrøm	9	Lørenskog	6,5	Ullensaker	6,5	Ringerike	5,5	Kongsberg	4,5	Lier	4	Eidsvoll	3,5	Nittedal	3,5	Nes (Akershus)	3,5	Ås	3,5	Nesodden	3,5	Øvre Eiker	3,5	Rælingen	3,5	Vestby	3,5	Aurskog-Høland	3,5	Frogn	3,5	Modum	3,5	Nannestad	3,5	Enebakk	3	Hole	1,5	Gjerdrum	1,5	Hol	1	Sigdal	1	Hurdal	1	Flesberg	1	Nore og Uvdal	1	Krødsherad	1	Rollag	0,5	<ul style="list-style-type: none"> Representantskapet - eierkommunene oppnevner én representant med personlig varamedlem hver. En stemme per deltakerkommune. Styret - består av 3 medlemmer og 2 varamedlemmer som velges for to år. <p>Ansvarlig hovedutvalg: FSK</p>	<p>Selskapsavtale 2020</p> <p>Ullensaker er pålagt å delta i selskapet.</p>
Drammen	9																																																												
Lillestrøm	9																																																												
Lørenskog	6,5																																																												
Ullensaker	6,5																																																												
Ringerike	5,5																																																												
Kongsberg	4,5																																																												
Lier	4																																																												
Eidsvoll	3,5																																																												
Nittedal	3,5																																																												
Nes (Akershus)	3,5																																																												
Ås	3,5																																																												
Nesodden	3,5																																																												
Øvre Eiker	3,5																																																												
Rælingen	3,5																																																												
Vestby	3,5																																																												
Aurskog-Høland	3,5																																																												
Frogn	3,5																																																												
Modum	3,5																																																												
Nannestad	3,5																																																												
Enebakk	3																																																												
Hole	1,5																																																												
Gjerdrum	1,5																																																												
Hol	1																																																												
Sigdal	1																																																												
Hurdal	1																																																												
Flesberg	1																																																												
Nore og Uvdal	1																																																												
Krødsherad	1																																																												
Rollag	0,5																																																												

Type selskap og formål	Eierkommuner		Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
	Flå	0,5		
<p>Øst 110-sentral</p> <p>Formål:</p> <p>Utføre plikter knyttet til brann- og eksplosjonsvernlovens § 16 Nødalarmringssentral, med plikt om tilknytning til en sentral for mottak av meldinger om branner og andre ulykker innenfor en fastsatt region.</p>	<p>Selskapet har følgende deltakere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mosseregionen interkommunale brann og redning – MOVAR IKS • Indre Østfold brann- og redning IKS • Nedre Romerike Brann- og redningsvesen IKS • Øvre Romerike Brann- og redningstjeneste IKS • Follo Brannvesen IKS • Aremark kommune • Halden kommune • Sarpsborg kommune • Fredrikstad kommune • Hvaler kommune • Rakkestad kommune 		<ul style="list-style-type: none"> • Representantskapet - består av en representant fra hver av deltakerne med personlige vararepresentanter. • Styret - består av 5 medlemmer. Fire velges av deltakerne med tre numeriske varamedlemmer. Ett styremedlem med varamedlem velges av og blant de fast ansatte <p>Ullensaker deltar gjennom Øvre Romerike Brann- og redningstjeneste IKS.</p> <p>Ansvarlig hovedutvalg: HTIK</p>	
<p>Arkiv Øst IKS</p> <p>Formål:</p> <p>Selskapets formål er å utføre følgende arbeidsoppgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Medvirke til at eldre og avsluttede arkiver blir tatt vare på, ordnet og gjort tilgjengelig for offentlig virksomhet, forskning og andre administrative og kulturelle formåli henhold til arkivlovens intensjoner og bestemmelser. • Tilby rådgivning og opplæringsvirksomhet i arkiv-og dokumentforvaltning. 	<p>Eier- og ansvarsdelen er beregnet ut fra en fordelingsnøkkel basert på innbyggertall.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aremark kommune 2,00% • Aurskog-Hølandkommune 4,00% • Eidsvoll kommune 4,00% • Halden kommune 4,00% • Hvaler kommune 4,00%6. • Indre Østfold kommune 8,00% • Lillestrøm kommune 11,00% • Marker kommune 4,00% • Moss kommune 18,00% • Nordre Follo kommune 9,50% • Rakkestad kommune 4,00% • Rælingen kommune 4,00% 		<p>Representantskapet består av en representant fra hvert medlem med personlige varamedlemmer.</p> <p>En stemme per deltaker.</p> <p>4 av styrets medlemmer med varamedlemmer velges av representantskapet, og 1 av styrets medlemmer med varamedlem velges av og blant selskapets ansatte. Styremedlemmene velges for 4 år.</p> <p>Ansvarlig hovedutvalg: FSK</p>	<p>Beslutning om deltakelse KST sak 12/22 den 98.02.22.</p> <p>Selskapsavtale av 2022 vedtatt i samme sak.</p>

Type selskap og formål	Eierkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
<ul style="list-style-type: none"> Selskapet skal kunne fungere som eiernes arkivdepot, og kunne ivareta eiernes arkivdepotforpliktelser etter gjeldende lover og forskrifter. Selskapet skal kunne motta privatarkiver. <p>Selskapet skal følge Lov om arkiv, og forskrifter om offentlige arkiv og føre arkiv etter forvaltningslovens, offentlighetslovens og arkivlovens bestemmelser</p>	<ul style="list-style-type: none"> Råde kommune 4,00% Sarpsborg kommune 9,50% Skiptvet kommune 4,00% Ullensakerkommune 8,00% Viken fylkeskommune 4,00% Våler kommune 4,00% <p>Eiertilskuddet beregnes ut fra innbyggertallet i kommunene etter følgende intervall:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tilskudd for de første 5.000 innbyggere Tilskudd for de neste 5.000 innbyggere Tilskudd for de neste 10.000 innbyggere Tilskudd over 20.000 innbyggere 		
Interkommunalt samarbeid, gammel kommunelov kommuneloven § 27			
<p>Univann (under avvikling)</p> <p>Formål: På vegne av eierkommunene drive produksjon av drikkevann.</p>	<p>Eier- og ansvarsdel:</p> <p>Ullensaker kommune 80 % Nannestad kommune 20 %</p>	<p>Styret er virksomhetens høyeste organ og 7 medlemmer. 4 stk. valg av Ullensaker og 3 valgt av Nannestad.</p> <p>Driftsstyre med 5 medlemmer. 3 valgt av Ullensaker og 2 fra Nannestad.</p> <p>Virksomheten har ikke egne ansatte. Daglig ledelse og drift kjøpes fra Ullensaker kommune.</p> <p>Nannestad drifter for tiden anlegget for egen regning. Avviklingen av samarbeidet drøftes administrativt.</p>	<p>Vedtekt av vedtatt sommeren 1994.</p> <p>Samarbeidet ble avtalt avviklet og ekstraordinært nedskrevet. Nannestad ønsket senere å ta over vannverket på Sjunken i eneie. Partene drøfter for tiden vilkår.</p>

Type selskap og formål	Eierkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
		Ansvarlig hovedutvalg: HTIK	
Interkommunalt politisk råd, kommuneloven kapittel 18			
<p>Gardermoregionen interkommunalt politisk råd (GRIP)</p> <p>Formål: Gardermoregionen interkommunalt politisk råd har som formål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • styrke Gardermoregionens omdømme og være kommunenes felles redskap for bærekraftig regional vekst, gode livsvilkår, samordnet tjenesteyting og effektivisering • etablere en felles forståelse for utfordringene i regionen og å søke løsninger som utnytter de positive virkningene av den strategiske beliggenhet, nærhet til hovedflyplassen og annen sentral infrastruktur • gjennomføre en langsiktig og helhetlig planlegging for å bevare og videreutvikle regionens fortrinn • styrke etablering og utvikling av næringsliv, universitet/høyskole, offentlige/statlige institusjoner og frivillig sektor gjennom felles initiativer og prosjekter • tilrettelegge og samordne tilbudet av offentlige tjenester for å gjøre regionen til et attraktivt og godt 	<p>Deltakere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eidsvoll kommune • Gjerdrum kommune • Hurdal kommune • Nannestad kommune • Nes kommune • Ullensaker kommune • Viken fylkeskommune <p>Virksomheten finansieres av de enkelte kommuners bidrag pr. innbygger samt tilskudd utenfra. Tilskuddet utgjør per dato 25,- kr per innbygger i de deltakende kommuner.</p> <p>Den enkelte kommunes eierandel i rådet utgjøres av den enhver tids andel av folketallet, og derved innbyggertilskuddet, i de deltakende kommuner. Den enkelte kommunes ansvarsandel for rådets forpliktelser er lik eierandelen.</p>	<p>Representantskapet for Gardermoregionen interkommunal politisk råd utgjøres av ordførerne i de deltakende kommuner med varaordfører som personlig vararepresentant. Hver kommune har én stemme.</p> <p>Kommunenes ordførere og fylkesordføreren utgjør styret for Gardermoregionen interkommunal politisk råd. Kommunenes rådmenn og fylkesrådmannen deltar på styremøtene med tale- og forslagsrett.</p> <p>Styrets leder og nestleder utgjør arbeidsutvalget. Deres rådmenn deltar på møtene med tale- og forslagsrett.</p> <p>Rådmannsutvalget utfører ved behov saksforberedelse og har ansvar for følge opp bestillinger fra styret som ikke tillegges sekretariatet.</p> <p>Ansvarlig hovedutvalg: FSK</p>	<p>Samarbeidsavtalen vedtatt av KST i sak 107/18 den 13.11.2018.</p>

Type selskap og formål	Eierkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
område å bo og leve i			
<p>Osloregionen interkommunalt politisk råd</p> <p>Formål: Osloregionen er et politisk samarbeid som skal bidra til å styrke Osloregionen som en bærekraftig og internasjonalt konkurransedyktig region. Osloregionen skal bidra til en flerkjernet utvikling i regionen, basert på lokale fortrinn.</p>	Osloregionen IPR består av 64 kommuner inkludert Oslo kommune.	<p>Osloregionen er ikke eget rettssubjekt. Avtaler som gjelder Osloregionen skal inngås av Oslo kommune på vegne av Osloregionen.</p> <p>Representantskapet er øverste organ i Osloregionen. Hver deltager i Osloregionen deltar i representantskapet med ett medlem med én stemme hver. Representantskapet fastlegger strategier for arbeidet i Osloregionen, fastsetter årlig kontingent og godkjenner regnskap og årsberetning for Osloregionen.</p> <p>Styret er det utøvende organ for Osloregionen og består av inntil 20 medlemmer.</p> <p>Ansvarlig hovedutvalg: FSK</p>	<p>Samarbeidsavtale Osloregionen vedtatt av styret 23. juni 2020.</p> <p>KST sak 88/20.</p>
Kommunalt oppgavefellesskap, kommuneloven kapittel 19			
<p>Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning region 2 (KOAF-2)</p> <p>Formål: KOAF-2 skal, på vegne av deltakerkommunene;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ha ansvar for å ivareta kommunenes beredskapsplikter mot akutt forurensning i henhold til forurensningslovens § 44, 2. ledd • iverksette nødvendige tiltak når en beredskapssituasjon inntreffer • planlegge og samordne beredskapsarbeidet, herunder 	<p>Kommune - Eierandel/ansvarsandel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aurskog-Høland 4,99 % • Eidskog 1,75 % • Eidsvoll 7,30 % • Gjerdrum 1,98 % • Grue 1,32 % • Hurdal 0,82 % • Kongsvinger 5,12 % • Lillestrøm 24,69 % • Lørenskog 11,90 % • Nannestad 4,06 % • Nes 6,63 % 	<p>KOAF-2 er et eget rettssubjekt.</p> <p>Representantskapet er virksomhetens øverste organ. Hver deltaker utnevner ett medlem med varamedlem til representantskapet. Deltakerne har én stemme hver i representantskapet.</p> <p>Styret velges av representantskapet og består av fem medlemmer med personlige varamedlemmer, alle med funksjonstid på to år.</p> <p>Årlig tilskudd til KOAF-2 skal fordeles etter folketallet i deltakerkommunen per 1. januar samme år.</p>	<p>Samarbeidsavtale vedtatt i KST sak 11/22 den 08.02.2022.</p> <p>Ullensaker er pålagt å delta i samarbeidet.</p>

Type selskap og formål	Eierkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
foreta vurdering av behov for opplæring av personell, anskaffelse av utstyr, planlegging av øvelser, evaluering av aksjoner av type 2 og 3	<ul style="list-style-type: none"> • Nittedal 6,96 % • Nord-Odal 1,44 % • Rælingen 5,32 % • Sør-Odal 2,27 % • Ullensaker 11,38 % • Åsnes 2,07 % 	<p>Oppgavefellesskapet har ikke anledning til å ta opp lån.</p> <p>Ansvarlig hovedutvalg: HTIK</p>	

6 Kommunalt foretak

Kommunale foretak er ikke selvstendige rettssubjekt, men et organisasjonsledd i Ullensaker kommune. Foretaket ledes av et styre som kan ansatte daglig leder. Foretaket ligger ikke i styringslinja til kommunedirektøren. Styret rapporterer til ansvarlig hovedutvalg og kommunestyret. Foretaket er gjenstand for eierstyring fra hovedutvalg og kommunestyret mot foretakets styre.

Type foretak og formål	Eierkommune	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
Kommunalt foretak, kommuneloven kapittel 9			
Ullensaker svømmehall Formål: Ullensaker svømmehall KF skal bygge, eie og leie ut Ullensaker svømmehall til Ullensaker kommune til beste for kommunens innbyggere og i henhold til planer, retningslinjer og målsetninger som vedtas av eierorganet.	Ullensaker 100 %	Foretakets styringsorganer: <ul style="list-style-type: none"> • Kommunestyret • Hovedutvalg for teknisk, idrett og kultur • Styret • Daglig leder Kommunedirektøren har ikke instruksjons- eller omgjøringsrett overfor foretakets daglige leder, dog slik at kommunedirektøren har utsettende veto til saken er behandlet i hovedutvalg eller kommunestyre. *Foretakets styre delegeres myndighet som beskrevet i vedtekten. I tillegg gis styret myndighet til å disponere beløp satt av til bygging og finansiering av hall i kommunens investeringsbudsjett. *KST 8/18 Ansvarlig hovedutvalg: HTIK	Vedtekt fastsatt av KST i sak 8/18 den 13.02.2018. *Det er gjort navneendring i senere sak.

7 Samarbeid som ikke er egne rettssubjekt

Følgende samarbeid er ikke selvstendige rettssubjekt. Den kommunen som er vertskommune, styrer tjenesteproduksjonen direkte gjennom kommunestyret og nedover i organisasjonen. Den kommunen som mottar tjenester, samarbeidskommunen eller mottakerkommunen, styrer sin tjeneste gjennom kontrakten som ligger til grunn for leveransen og oppfølging av denne. Disse samarbeidene er ikke gjenstand for eierstyring og kun listet her for oversiktens skyld.

Type samarbeid og formål	Deltakerkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
Vertskommunemodellen, kommuneloven kapittel 20			
<p>Øvre Romerike innkjøpssamarbeid (ØRIK)</p> <p>Formål: Sørge for at anskaffelser gjennomføres etter lov og forskrift om offentlige anskaffelser og utnytte stordriftsfordeler gjennom felles rammeavtaler.</p>	<p>Vertskommune: Ullensaker</p> <p><i>Mottakerkommune:</i> Eidsvoll Gjerdrum Hurdal Nannestad Nes</p> <p>Samarbeidskommunen dekker sin forholdsmessige andel av de faktiske kostnadene ved samarbeidet fordelt etter SSBs innbyggertall pr. 31.12</p>	<p>Ullensaker kommune ved økonomisjef har det administrative ansvaret for ØRIK, det faglige ansvaret ligger hos samarbeidsrådet.</p>	<p>Sjekk og sett inn dato</p>
<p>Barnevernvakt</p> <p>Formål: Barneverntjeneste utenfor ordinær kontortid.</p>	<p>Vertskommune: Lørenskog.</p> <p>Mottakerkommune: Eidsvoll Gjerdrum</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kommunedirektøren i vertskommunen har ansvaret for organisering og drift. 	

Type samarbeid og formål	Deltakerkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
	<p>Hurdal Nannestad Nes Ullensaker</p> <p>Lillestrøm Rælingen Nittedal Aurskog Høland</p> <p>Samarbeidskommunen dekker sin forholdsmessige andel av de faktiske kostnadene ved samarbeidet fordelt etter SSBs innbyggertall pr. 31.12</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Det løpende samarbeidet mellom brukerkommunene og politiet ivaretas gjennom to ulike møtefora: <p>- <i>kontaktutvalg</i>: 9 medlemmer fordelt på 3 politisk valgte representanter, 2 representanter fra kommunenes administrasjon, 2 representanter fra Romerike politidistrikt, sosialsjef v/Lørenskog kommune, leder av barnevernvakten</p> <p>- <i>samarbeidsutvalg</i>: leder for barnevernvakten, sosialsjef, leder/nestleder for barneverntjenesten i hver kommune, leder for operative tjenester.</p>	
<p>Voksenopplæring Øvre Romerike (VOØR)</p> <p>Formål: Norsk opplæring for innvandrere, ivaretagelse av plikter etter introduksjonsloven og Opplæringslovas bestemmelser og grunnskoleopplæring for voksne.</p>	<p>Vertskommune: Ullensaker</p> <p>Mottakerkommune: Eidsvoll Hurdal Nannestad Nes</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunedirektøren i vertskommunen har ansvaret for organisering og drift. • De deltakende kommuner deltar i Samarbeidsrådet for Voksenopplæringen. Samarbeidsrådet er et rådgivende organ. <p>Samarbeidsrådet skal bestå av en representant for hver av de fem kommunene, oppnevnt av rådmennene. Rektor for voksenopplæringen er sekretær for Samarbeidsrådet.</p>	<p>Samarbeidsavtale des.2018</p> <p>Tjenestekjøpsavtale</p>

Type samarbeid og formål	Deltakerkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
	Samarbeidskommunen dekker sin forholdsmessige andel av de faktiske kostnadene ved samarbeidet fordelt etter SSBs innbyggertall pr. 31.12		
<p>Byggesakskontroll</p> <p>Formål: Tilsynsoppgaver etter plan og bygningsloven</p>	<p>Vertskommune: Ullensaker</p> <p>Mottakerkommune: Eidsvoll Gjerdrum Hurdal Nannestad</p> <p>Samarbeidskommunen dekker sin forholdsmessige andel av de faktiske kostnadene ved samarbeidet fordelt etter SSBs innbyggertall pr. 1.1 i budsjettåret.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunedirektøren i vertskommunen har ansvaret for organisering og drift. • Tilsynsrådet består av en representant utpekt fra hver av deltakerkommunene. Saker av vesentlig betydning drøftes i Tilsynsråd. 	<p>Vertskommuneavtale om felles byggetilsyn på Øvre Romerike – Byggetilsynet for Øvre Romerike (BT), 2016</p>
<p>Jessheim interkommunal legevakt og kommunal øyeblikkelig hjelp plasser (Helsehuset)</p> <p>Formål: Vaktordning for dekning av nødvendig helsehjelp. Akuttmedisinsk beredskap (Legevaktsentral LVS.) Kommunal øyeblikkelig hjelp (KØH)</p>	<p>Vertskommune: Ullensaker</p> <p>Mottakerkommune: Gjerdrum Nannestad</p> <p>Samarbeidskommunen dekker sin forholdsmessige andel av de faktiske kostnadene ved samarbeidet fordelt etter SSBs innbyggertall pr. 31.12</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunedirektøren i Ullensaker er legevaktordningens høyeste utøvende organ, eller den vedkommende delegerer myndigheten til. • Til samarbeidet er det etablert rådgivende samarbeids- og brukerorgan: <ul style="list-style-type: none"> ○ Administrativt råd ○ Fagråd (Legevaktsrådet) ○ Brukerutvalg 	<p>Vertkommuneavtale - tjenestekjøp 2018</p>

Type samarbeid og formål	Deltakerkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
<p>Miljørettet helsevern</p> <p>Formål:</p> <p>Ivareta ansvar for miljørettet helsevern.</p>	<p>Vertskommune: Nannestad 20 %</p> <p>Mottakerkommuner:</p> <p>Eidsvoll 20 % Gjerdrum 10 % Hurdal 5 % Nes 20 % Ullensaker 25 %</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunedirektøren i vertskommunen har ansvaret for organisering og drift eller den vedkommende delegerer myndigheten til. • Vedtak i saker som er av avgjørende og prinsipiell betydning fattes av det ansvarlige organ i den enkelte deltakerkommunen. 	<p>Samarbeidsavtale for vertskommunesamarbeid innen miljørettet helsevern, 2014</p>
<p>Landbrukskontor</p> <p>Formål:</p> <p>Felles landbruksforvaltning som omfatter alle kommunale tjenester i tilknytning til landbruket.</p>	<p>Vertskommune: Ullensaker</p> <p>Mottakerkommune: Gjerdrum</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunedirektøren, eller den vedkommende delegerer myndigheten til, her kommunaldirektør, enhetsleder Areal og landbruksjef, i vertskommunen har ansvaret for organisering og drift av tjenesteleveransen. • Vedtak i saker som er av prinsipiell betydning fattes av det ansvarlige organ i mottakerkommunen. • Tjenesten leveres til anslått fastpris som indeksreguleres årlig. 	<p>Samarbeidsavtale av 30.10.2004 med vedlegg som beskriver oppgavene til vertskommunen</p>
<p>Tolketjeneste</p> <p>Formål:</p> <p>Offentlige organer skal bruke tolk når det følger av lov, jf. tolkeloven (foreløpig ikke i kraft). For øvrig skal offentlige organer bruke tolk når det er nødvendig for å ivareta hensynet</p>	<p>Vertskommune: Lørenskog</p> <p>Mottakerkommune: Ullensaker Rælingen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunedirektøren i vertskommunen har ansvaret for organisering og drift eller den vedkommende delegerer myndigheten til. • Vedtak i saker som er av avgjørende og prinsipiell betydning fattes av det ansvarlige organ i den enkelte deltakerkommunen. 	<p>Samarbeidsavtale vedtatt av KST i sak 98/21 den 26.10.21.</p>

Type samarbeid og formål	Deltakerkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
<p>til rettssikkerhet eller for å yte forsvarlig hjelp og tjenester. Når det foreligger en plikt til å bruke tolk skal det som hovedregel brukes kvalifisert tolk (tolk som oppfyller krav i Nasjonaltolkeregister). Formålet med avtalen er å sikre kommunene i samarbeidet tilstrekkelig og kvalifiserte tilgang på tolketjenester slik at kommunikasjonen mellomkommunene og kommunenes innbyggere ivaretas på en god måte.</p>		<ul style="list-style-type: none"> De deltakende kommuner skal dekke sin forholdsmessige del av vertskommunens netto kostnader ved å produsere tjenestene. <p>Et evt. underskudd i tolketjenesten belastes kommunene i vertskommunesamarbeidet etter prosentvis forbruk av tolk- og oversettelsestjenester foregående året. Tilsvarende gjelder foret evt. overskudd.</p>	
<p>Støttepilar</p> <p>Formål: Vertskommunen skal utføre de av samarbeidskommunens oppgaver og plikter som følger etter gjeldende barnevernslov med tilhørende forskrifter knyttet til veiledning av fosterhjem.</p>	<p>Vertskommune: Nannestad</p> <p>Mottakerkommune: Eidsvoll Gjerdrum Hurdal Ullensaker Nes Lunner</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kommunedirektøren i vertskommunen har ansvaret for organisering og drift eller den vedkommende delegerer myndigheten til. Vedtatt i saker som er av avgjørende og prinsipiell betydning fattes av det ansvarlige organ i den enkelte deltakerkommunen. De deltakende kommuner skal dekke sin forholdsmessige del av vertskommunens netto kostnader ved å produsere tjenestene. 	<p>Samarbeidsavtale med vedlagt tjenestekjøpsavtale ble vedtatt av KST i sak 126/21 den 23.11.2021.</p>
<p>Samhandlingskoordinator</p> <p>Formål: Samhandlingssekretariat skal legge til rette for at deltakerkommunene bedre skal kunne samordne og</p>	<p>Vertskommune: Ullensaker</p> <p>Mottakerkommune: Eidsvoll Gjerdrum</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rådmannen i vertskommunen har ansvaret for drift og organisering av samhandlingssekretariat. Omfanget og nærmere innhold i leveransen til den enkelte kommune vil bli avtalt nærmere i samhandlingssekretariat 	<p>Samarbeidsavtale ble vedtatt av KST i sak 37/16 den 10.05.2016, sist endret av KST i sak 19/17 den 04.04.2017.</p>

Type samarbeid og formål	Deltakerkommuner	Styringsform og styringsorganer. Ansvarlig hovedutvalg	Styringsdokumenter
koordinere sine interesser og oppgaver som følge av lovpålagte avtaler med regionale helseforetak.	Hurdal Nannestad Nes	<p>virksomhetsplan. Virksomhetsplanen fastsettes av Samarbeidsrådet. Samarbeidsrådet består av HS-nettverket på Øvre Romerike. Den enkelte rådmann beslutter selv hvem som skal møte på vegne av vedkommende kommune i rådet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Foruten de direkte kostnadene, skal vertskommunen ha dekket henførbare indirekte kostnader for interntjenester beregnet etter gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for betalingstjenester. Alle beslutninger som kan påvirke kostnadsnivået på tjenester i vesentlig grad, utover det som følger av befolkningsvekst og ordinær lønns- og prisvekst, skal på forhånd godkjennes av Samarbeidsrådet. 	

